

onald Rietveld maakte de Architectuurbiënnale installatie met duizend we blokjes.

ymboliseren samen de uwen die hier leegstaan.

TRACY METZ

lafheid? De Nederlandse inzender voor de Architectuur Biënnale in dit jaar heeft als thema: leeg. Het Nederlandse paviljoen, rakke witte kubus van de architect Rietveld, blijft dit jaar dan

we. I zweet er in die leegte, op ruim meter hoogte, een installatie als oorlichtig plafond. Het is uit nd blokjes samengesteld, alleminiatuurgebouwen gemaakt of blauwe piepschuim waarmee enen maquettes maken. Ze ligp kabels die tussen de muren spannen. Vanaf een verborgen ping van het paviljoen kun je le blauwe vlakke uitkijken.

en symboliseren ze de vele duin gebouwen die in Nederland agen in stilte en ledigheid slijwe willen die zee van leegstand ai maken, al die prachtige wegnde gebouwen een gezicht geegzt landschapsarchitect Rietveld. Het gaat vooral om gein met een publieke functie, vald van vuurtorens en watertot steenfabrieken en sportzalen. ee de zeven miljoen vierkante aan leegstaande kantoren hebhet niet eens."

zijn broer Erik, econoom en fiedit Rietveld het bureau Rietandscape dat door het NederArchitectuurinstituut is uitgeel de inzending voor de Archiënnale in Venetië dit jaar te gen. Dat deden ze samen met heel ontwerper Jurgen Bey,

vormgeving, Joost Grooten en NAI-projectleiders Saskia van Stein.

Sinds 2006, toen Rem Koolhaas (geen familie van Gerrit) de Prix de Rome won en zijn eigen bureau begon, is hij overal aanwezig in het debat over het ontwerpen in Nederland. Zijn werk valt op door vernuftig gebruik van het bestaande. In zijn winnende ontwerp voor de Prix de Rome bijvoorbeeld, *Generating Dunescapes*, legde hij in de omgeving van de Hoogovens een winterbadplaats aan. Het

► Al die prachtige wegwijnende gebouwen willen we een gezicht geven ◀

water wordt verwarmd met de restwarmte van de hoogovens, daaromheen liggen duinen gemaakt van overtollig zand uit de vaargeul. Voor zijn nieuwste kunstproject, langs de A2 bij Utrecht, zaagde hij een strook beton van een meter breed uit een bunker: hoe ziet de binnenkant uit van zo'n gebouw dat per definitie massief is?

"Vacant NL, where architecture meets ideas", dat zondag in Venetië open gaat, is een politiek statement op nationaal niveau, gericht aan de toekomstige minister van Innovatie. „Nederland heeft de ambitie om bij de vijf beste kennis-economieën van de wereld te horen", zegt Rietveld. „De Kennis- en Innovatie Agenda wijst vijf sectoren aan die daarvoor essentieel zijn, en één daarvan is de creatieve industrie. Die kunnen we stimuleren door betaalbare, inspirerende werkruimte te bieden, al dan niet tijdelijk. Dat is veel nuttiger, en minder defensief, dan er alleen maar kraakwachten in zetten."

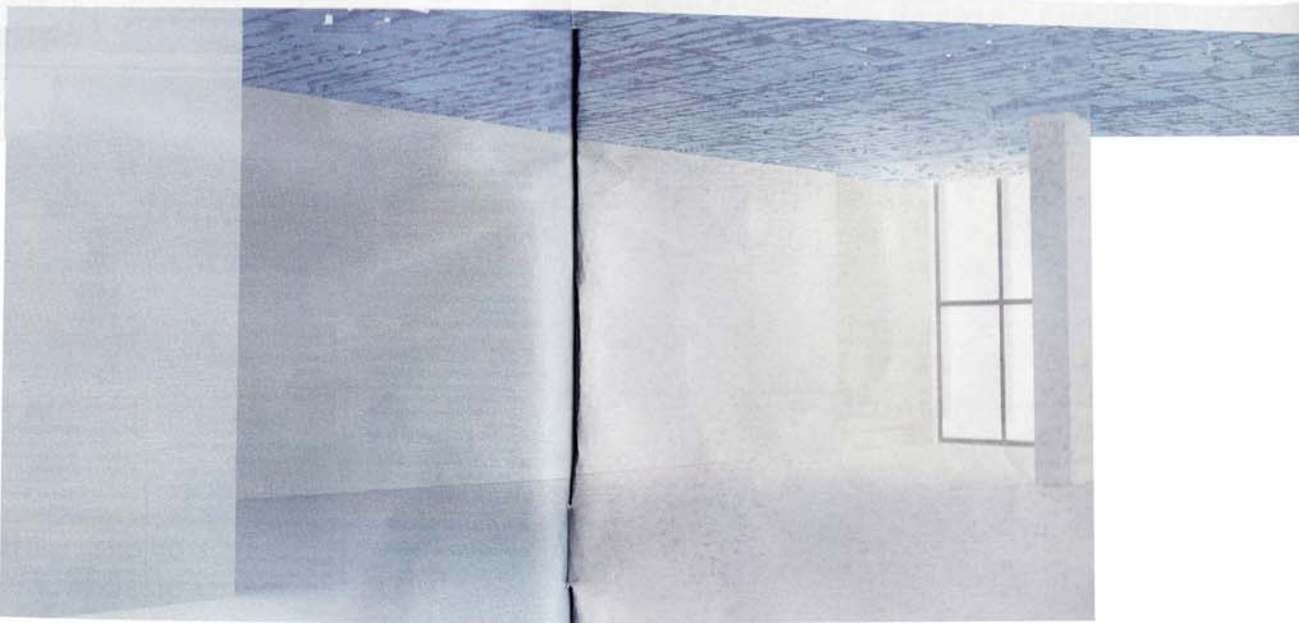
Dan moet er wel soepeler worden omgegaan met regelgeving, bijvoorbeeld door het instellen van de 'regelrijke zones' die VVD-leider Rutte lanceerde. „De overheid laat nu een enorm economisch potentieel ongebruikt liggen, juist in tijden dat het budget voor innovatie krap is. Hergebruik is goedkoper dan leegstand."

Leegstand is een actueel thema. Bij zijn afscheid als Rijksadviseur Cultureel Erfgoed stelde Fons Asselbergs de 'Oude Kaart van Nederland' samen waarin hij dit onderwerp indringend

Een zee van leegstand

Nederlandse inzending voor Architectuurbiënnale gaat over leegte

Te zien op de Architectuur Biënnale in Venetië

• De Architectuur Biënnale van Venetië duurt t/m 21 november. De Japanse architecte Kazuyo Sejima van het bureau Sanaa is de hoofdcurator en koos als thema 'People meet in architecture'.

• Kazuyo Sejima: „Er doen niet alleen architecten aan mee maar ook kunstenaars en ingenieurs, want architectuur is een product van de he-

le samenleving."

• Rem Koolhaas van OMA is prominent aanwezig. Hij ontvangt de Gouden Leeuw, de oeuvreprijs van de biënnale. Hij organiseert de tentoonstelling *Preservation*, over hergebruik van cultureel erfgoed, en presenteert een plan voor het 13e eeuwse gebouw Il Fondaco dei Tedeschi, dat als warenhuis wordt ingericht.

• Zondag is het vijf jaar geleden dat New Orleans door orkaan Katrina werd getroffen. In het Amerikaanse paviljoen wordt een gesprek georganiseerd met de titel *Project Eco-Delta: Design for Coastal Cities*, waar o.a. de TU Delft, Arcadis en Deltares aan deelnemen.

Meer over de biënnale op: abiennale.org/en/architecture

houwelen parkeerterreinen om moestuinen aan te leggen, ven nu ruimte terug in plaats te claimen. Dat doet Vacant NL ook." Vacant NL past in de ager NAI-directeur Ole Bouman, tectuur als noodzaak", die vti de architect primair de veran delijkheid heeft om de ni maatschappelijk en milieu men van onze tijd te helpen op

De Architectuurbiënnale ze ook steeds meer over de ma pelijke kanten van het vak. Ty geleden was het thema *Archite yonid building*, oftewel: wat is ai tuur nog meer dan weer het ze gebouw. Dit jaar is het them meet in architecture. "Vacant N een stap verder: maak intelligent bruik van de gebouwen die we ben. Een soort 'consumindere architectuur.

zoekslang die de Rijksbouwmeester voor jonge ontwerpers heeft opgezet, TussenTijd genoemd, heeft ook tijdelijk hergebruik als onderwerp. Zelfs Rem Koolhaas heeft er een tentoonstelling voor gemaakt op de biënnale.

De oproep van Vacant NL aan het Rijk moet overslaan op de marktpar-

tijen, zegt NAI-projectleider Saskia van Stein. „Maar die zijn al veel verder dan menig beleidsmaker." Haar valt het engagement op waarmee ontwerpers en burgers zelf het heft in handen nemen. „In de Amerikaanse stad Detroit staat 43 procent van de gebouwen leeg. Daar gaan mensen met pik-

Lef, dus.